

**ROZMOWA KWALIFIKACYJNA DLA KANDYDATÓW
NA STUDIA II STOPNIA NA KIERUNKU *FILOLOGIA POLSKA***

ZAGADNIENIA Z DYSCYPLINY LITERATUROZNAWSTWO

1. Nauka o literaturze/literaturoznawstwo – definicja i podział wewnętrzny dyscypliny. Przedmiot i miejsce poetyki w literaturoznawstwie. Rodzaje i gatunki literackie (liryczne, epickie, dramatyczne) – zasady podziału. Warsztat filologiczny: opis, analiza, interpretacja, wartościowanie.
2. Historia literatury polskiej. Średniowiecze: związki z antykiem, źródła i prądy filozofii średniowiecznej, periodyzacja (Bizancjum, Europa Zachodnia, Polska), europejskość i polskość rodzimego średniowiecza – ogólna charakterystyka zjawisk, genologiczna specyfika twórczości, autorzy, tematy, toposy.
3. Historia literatury polskiej. Renesans: geneza nazwy, chronologia epoki w Europie i Polsce, antropologiczno-filozoficzne i światopoglądowe źródła oraz założenia epoki, humanizm, reformacja, poezja nowołacińska i poezja polska (autorzy, gatunki, konwencje, tematy), proza parenetyczna i myślicielska.
4. Historia literatury polskiej. Barok – geneza i chronologia zjawisk światopoglądowych i estetycznych, nurty filozoficzno-ideowe, specyfika okresu potrydenckiego, kontrreformacja, antropologia doby baroku, poetyka baroku, nurty poezji i prozy barokowej w Polsce (autorzy, konwencje, gatunki, tematy, dzieła).
5. Historia literatury polskiej. Oświecenie – geneza nazwy, chronologia epoki w Europie i Polsce, nurty filozoficzno-ideowe i ich źródła, klasycyzm – sentymentalizm – rokoko: trzy główne prądy literackie, ich specyfika, przedstawiciele, gatunki, tematy, konwencje (literatura rodzima), dramat i teatr oświeceniowy.
6. Historia literatury polskiej. Romantyzm – daty graniczne i cezury wewnętrzne epoki; wpływ historii na rozwój kultury (literatury) narodu pozbawionego własnego państwa (powstanie listopadowe, Wielka Emigracja); rola poety jako wieszcz; czołowi twórcy i kanoniczne dzieła.
7. Historia literatury polskiej. Pozytywizm. Młoda Polska – daty graniczne i cezury wewnętrzne polskiego piśmiennictwa drugiej połowy XIX wieku, najważniejsze zjawiska polityczne, społeczne, ekonomiczne i artystyczne wpływające na literacki dorobek drugiej połowy XIX wieku, charakterystyka głównych kierunków w poezji, prozie i dramacie epoki, czołowi twórcy i kanoniczne dzieła.

8. Historia literatury polskiej. Dwudziestolecie międzywojenne – daty graniczne i cezury wewnętrzne epoki, najważniejsze zjawiska polityczne, społeczne, ekonomiczne i artystyczne wpływające na piśmiennictwo epoki, charakterystyka głównych kierunków w poezji, prozie i dramacie epoki, czołowi twórcy i kanoniczne dzieła.
9. Historia literatury polskiej. Literatura po 1945 roku – daty graniczne i cezury wewnętrzne polskiego piśmiennictwa powojennego, najważniejsze zjawiska polityczne, społeczne, ekonomiczne i artystyczne wpływające na literacki dorobek drugiej połowy XX wieku, charakterystyka głównych kierunków w poezji, prozie i dramacie epoki, czołowi twórcy i kanoniczne dzieła.
10. Historia literatury polskiej. Literatura po 1989 roku – daty graniczne i cezury wewnętrzne polskiego piśmiennictwa współczesnego, najważniejsze zjawiska polityczne, społeczne, ekonomiczne i artystyczne wpływające na literacki dorobek przełomu XX/XXI i początku XXI wieku, charakterystyka głównych kierunków w poezji, prozie i dramacie epoki, czołowi twórcy i kanoniczne dzieła.
11. Znaczenie poezji w rozwoju literatury i kultury polskiej – na wybranych przykładach.
12. Znaczenie prozy w rozwoju literatury i kultury polskiej – na wybranych przykładach.
13. Znaczenie dramatu i teatru w rozwoju literatury i kultury polskiej – na wybranych przykładach.
14. Literatura powszechna, światowa, globalna – sposoby definiowania literatury w wymiarze ponadnarodowym, tradycja i znaczenia pojęcia *Weltliteratur*, sposoby kreowania kanonów literatury światowej, rola przekładu w formowaniu narodowych kanonów literatury świata, twórcy polscy jako tłumacze i propagatorzy literatur obcych, wybrane tradycje liryczne, epickie i dramatyczne w kontekście literatur świata.
15. Literacka analiza i interpretacja komparatystyczna, tradycje badań komparatystycznych i ich współczesne odczytania, komparatystyka a ideologia, literatura a inne dziedziny sztuki i nauki, intertekstualność a interkulturowość i intermedialność.
16. Literatura dokumentu osobistego (cechy, poetyka, rola świadectwa pamięci, wymiar etyczny) – na wybranych przykładach.
17. Autofikcja i gatunki zmacone jako cecha literatury współczesnej.
18. Krytyka literacka, rola krytyki literackiej w rozwoju piśmiennictwa polskiego, kluczowe dyskusje literackie w historii literatury polskiej, rola przełomów literackich, rola kanonu literackiego.
19. Dziennikarstwo informacyjne, dziennikarstwo publicystyczne – cechy, gatunki, styl językowy. Rola prasy w rozwoju kultury, języka i literatury polskiej.
20. „Nowe media” a prasa, radio i telewizja.

ZAGADNIENIA Z DYSCYPLINY JĘZYKOZNAWSTWO

1. Miejsce języka polskiego w rodzinie języków słowiańskich (pochodzenie języka polskiego).
2. Periodyzacja dziejów języka polskiego.
3. Dawne procesy fonetyczne w języku polskim – system samogłoskowy i spółgłoskowy (zanik i wokalizacja jerów, przegłos lechicki i polski, palatalizacje spółgłosek tylnojęzykowych, pochodzenie *rz*, powstanie *ł* i *l*, rozwój samogłosek nosowych, samogłoski długie i krótkie / pochylone i jasne).
4. Dzieje polskiej ortografii.
5. Dialekty polskie (cecha mazurzenia i różnice w fonetyce międzywyrazowej).
6. Wpływy języków obcych na polszczyznę (chronologia i zakres).
7. Style funkcjonalne współczesnej polszczyzny.
8. System, norma, uzus; norma wzorcowa i użytkowa; kryteria poprawności językowej; innowacja i błąd.
9. Moda językowa na tle współczesnych zmian kulturowych.
10. Typy słowników językowych (słowniki ogólne i specjalistyczne).
11. Relacje między jednostkami języka (synonimia, antonimia, homonimia, polisemia, hiponimia, hiperonimia, paronimia).
12. Typy zmian znaczeniowych wyrazów polskich (specjalizacja, generalizacja, przeniesienie znaczenia, melioracja i degradacja znaczenia).
13. Podstawowe działy gramatyki i odpowiadające im elementy języka: fonetyka a fonologia (głoska a fonem), morfologia jako gramatyka morfemów i wyrazów (fleksja i słowotwórstwo), składnia jako nauka o wypowiedzeniach.
14. Podstawy artykulacyjnej klasyfikacji samogłosek i spółgłosek polskich.
15. Klasyfikacja morfemów: funkcjonalna (morfemy leksykalne, gramatyczne i słowotwórcze) i dystrybucyjna (morfemy swobodne i związane: rdzenne i afiksalne).
16. Czasownik. Kategorie gramatyczne czasownika. Odmiana czasowników właściwych i niewłaściwych. Formy nieosobowe czasownika: bezokolicznik, imiesłowy, bezosobnik.
17. Fleksja imienna. Podstawowe kategorie gramatyczne rzeczowników, przymiotników i liczebników (głównych i zbiorowych). Gramatyczna i funkcjonalna klasyfikacja zaimków.
18. Podstawowe pojęcia słowotwórstwa: wyraz podstawowy (podstawa słowotwórcza) i wyraz pochodny (derywat), temat słowotwórczy i formant (wykładniki derywacji), parafraza słowotwórcza, kategoria słowotwórcza. Analiza przykładowych derywatów.

19. Struktura zdania pojedynczego: orzeczenie, podmiot, dopełnienie, okolicznik, przydawka; związki zgody, rządu i przynależności, specyfika związku głównego; wykres zdania pojedynczego.
20. Struktura zdania złożonego: klasyfikacja zdań składowych współrzędnych i podrzędnych, wykres zdania wielokrotnie złożonego.